

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi

Den strukturmæssige ramme – status og pejlemærker

Efterårskonference 2017
13. november

Henning Otte Hansen
hoh@ifro.ku.dk

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet
Københavns Universitet
KU Science

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi

Den strukturmæssige ramme – status og pejlemærker

- **Hvilken retning går udviklingen?**
- **Vender udviklingen? Knækker kurven?**
- **Hvad driver strukturudviklingen?**
- **Kan og skal vi stoppe udviklingen?**

Strukturudviklingen er forudsigelig . . . . og global . . .

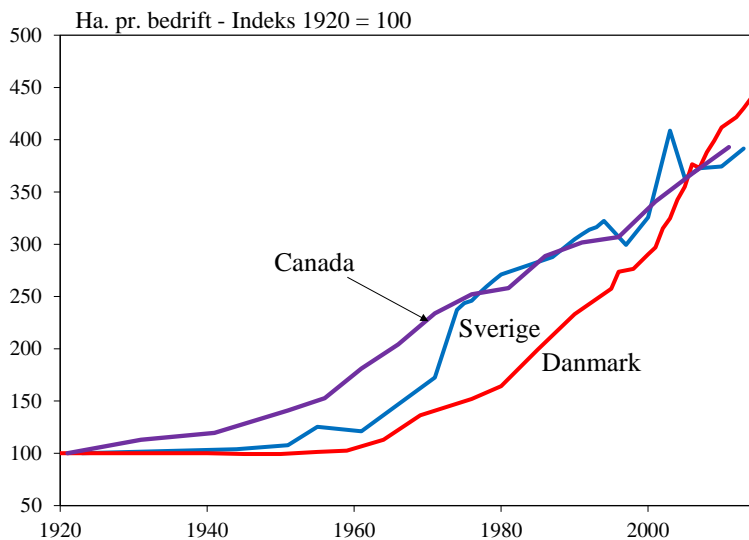
Strukturudvikling foregår i hele verden . . . .

Fordi:

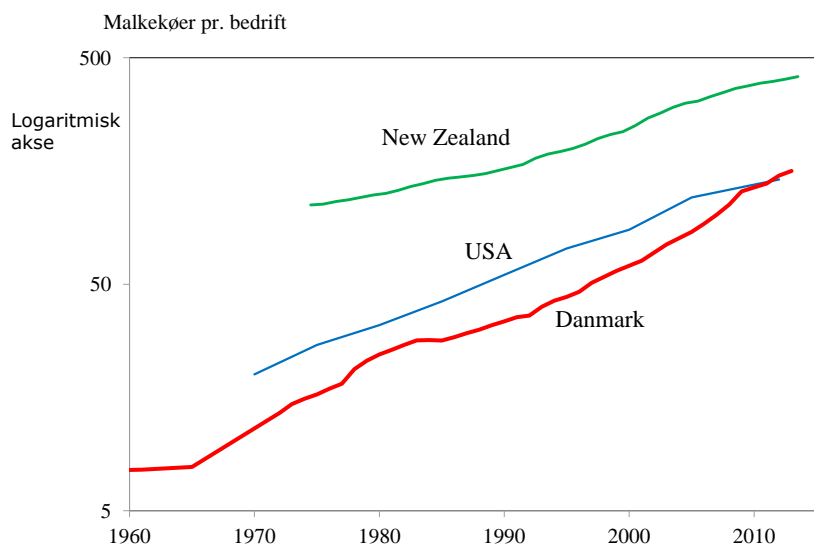
- Stordriftsfordele
  - Teknologiske fordele
  - Landmænd har et indbygget "vækst-gen"?
  - Landbrugets trædemølle . . .
-
- Strukturudviklingen er global

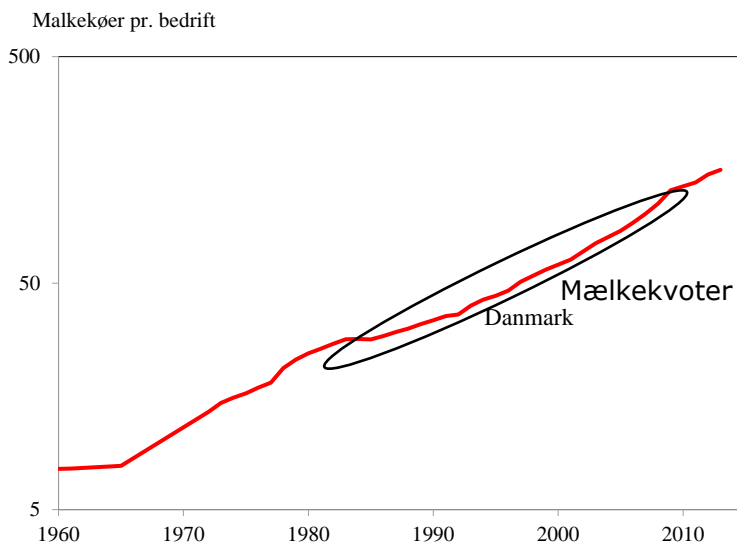
Bliver landbrugene større overalt?

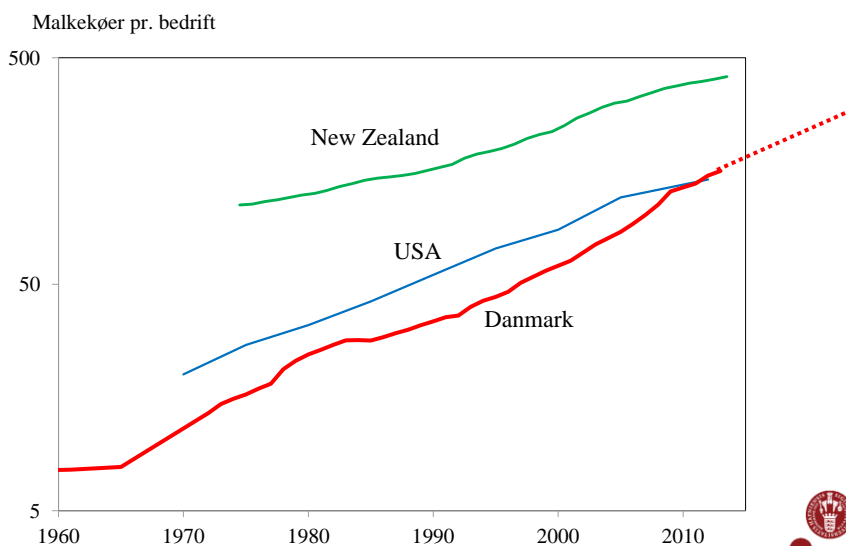
Strukturudviklingen er global

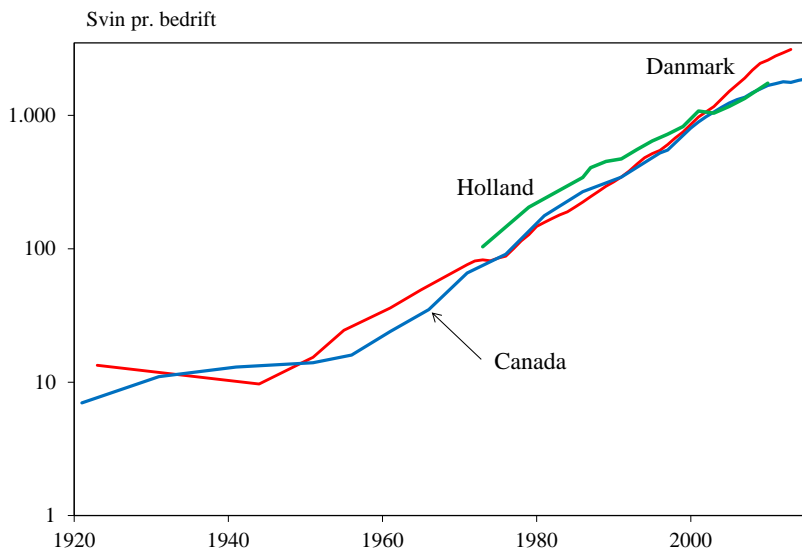
Strukturudviklingen er global

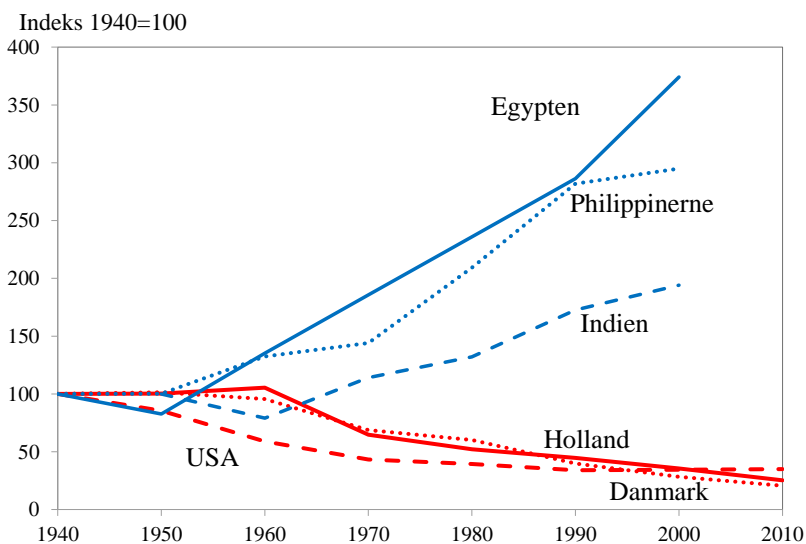
Strukturudviklingen er global

Antal svin pr. bedrift i Canada, Holland og Danmark

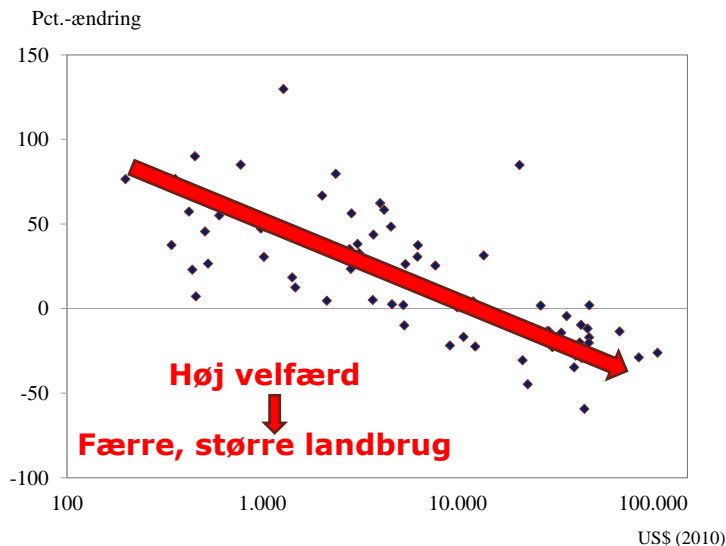

Antal landbrug. 1940 = 100

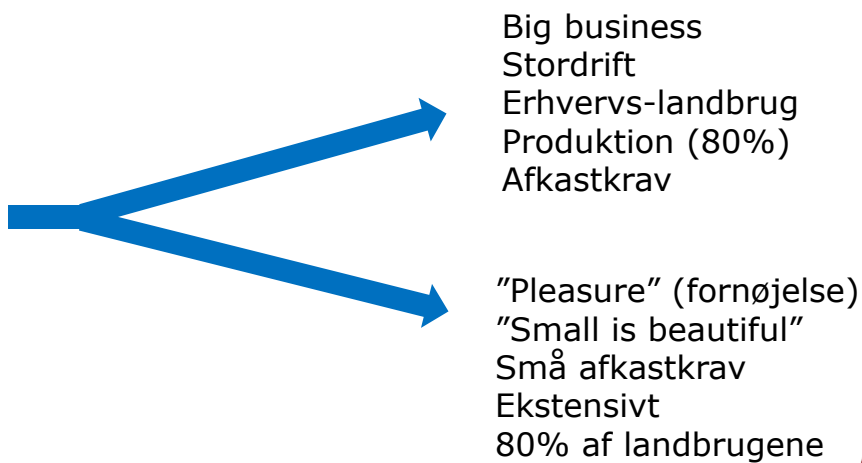

Strukturudvikling er global

Ændring (pct.) i antal landbrugsbedrifter 1990-2000

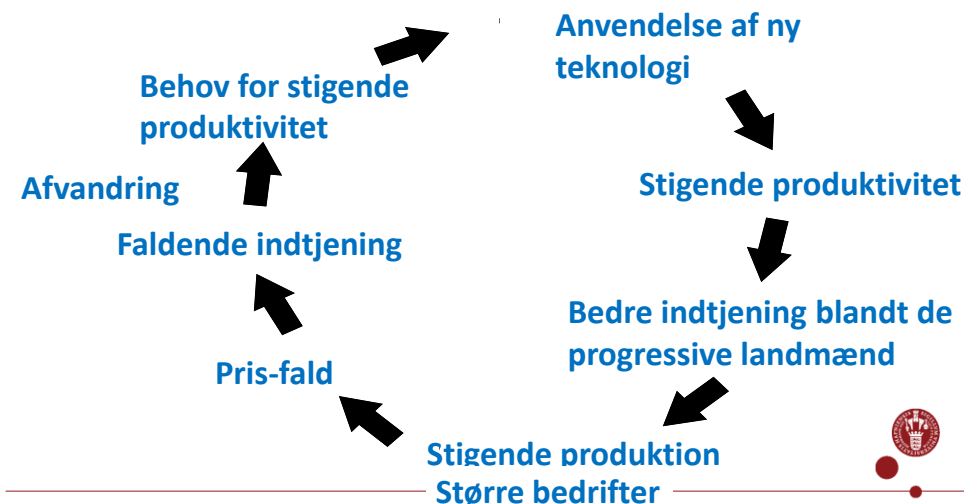

Stigende polarisering (forskelle)

Landbrugets trædemølle

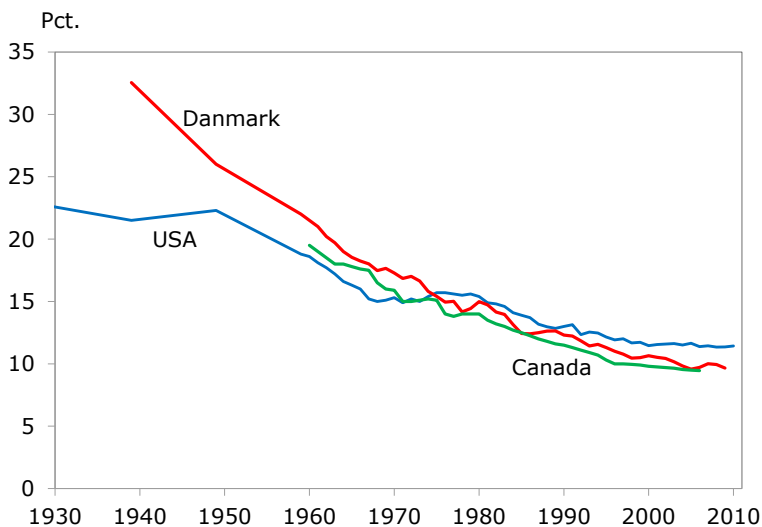
Kan man stoppe trædemøllen?

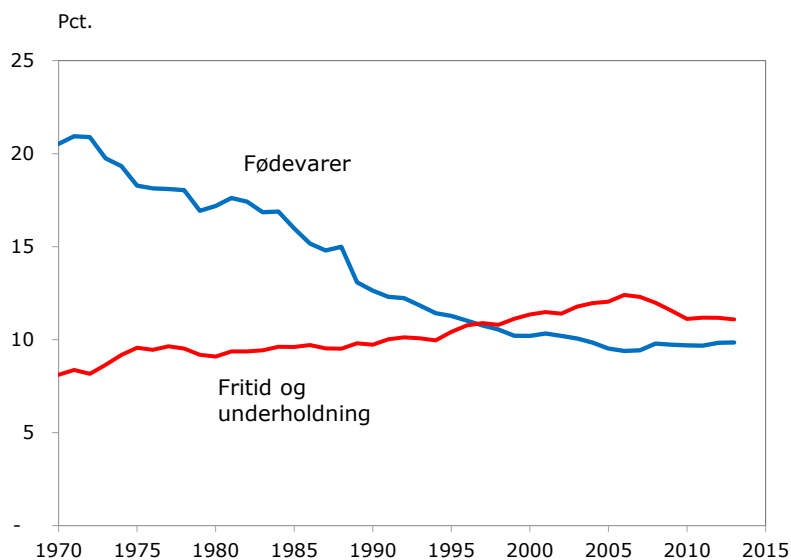
En stadig faldende andel af forbruget går til fødevarer

Fødevarernes andel af det samlede forbrug i USA, Canada og Danmark

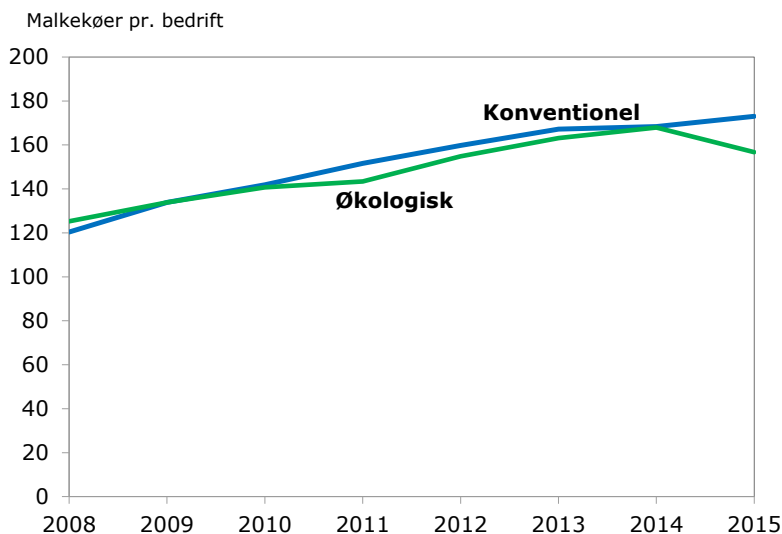

Vi bruger relativt færre penge på fødevarer

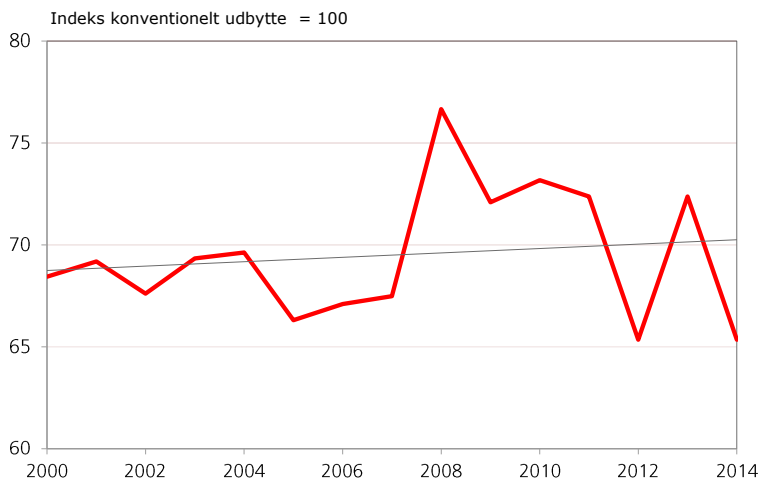

Økologi kan bremse trædemøllen . . . Størrelse på malkebesætninger

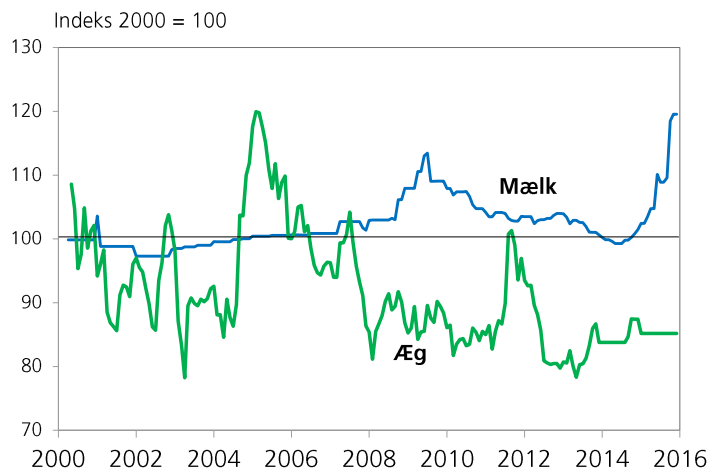
Økologi kan bremse trædemøllen . . . Høstudbytter . . .

Gns. høstudbytter i økologisk planteavl i DK

Er økologi et "blue ocean"?

Prisforhold (økologiske vs. konventionelle produkter) Landmandspriser

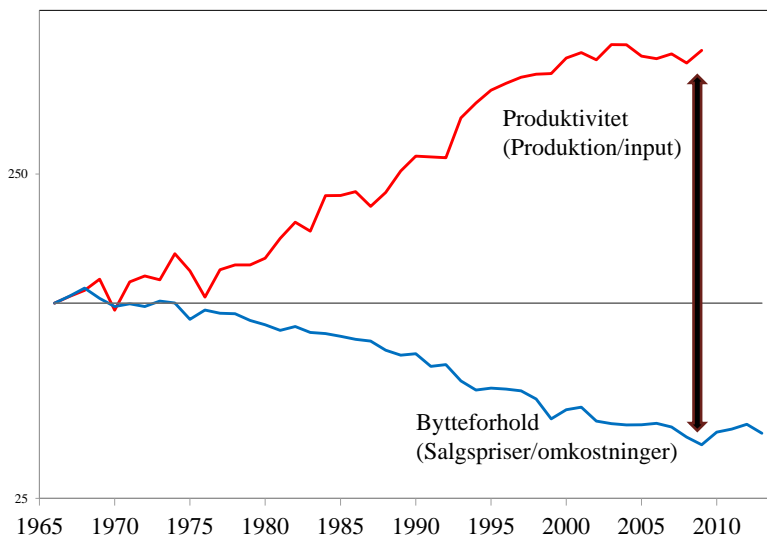
Økologi standser ikke trødemøllen

- * **Stigende produktivitet/høstudbytter**
- * **Samme prispres, samme realprisfald**

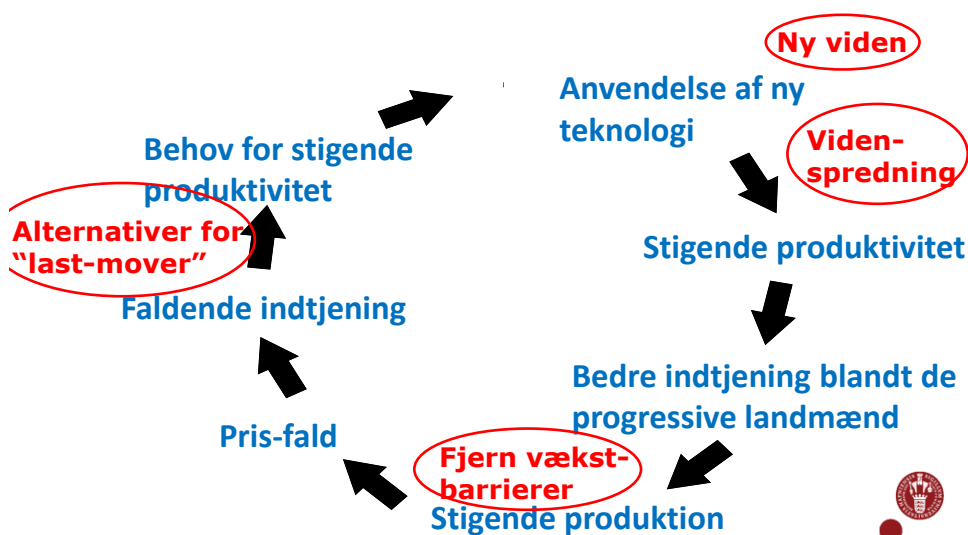
Produktivitet og bytteforhold i dansk landbrug

Indeks 1965 = 100

Landbrugets trædemølle

Hvad gør vi så?

**Strukturudviklingen drives af et globalt
marked og globalt prispres . . .**

Men fortsætter det ????

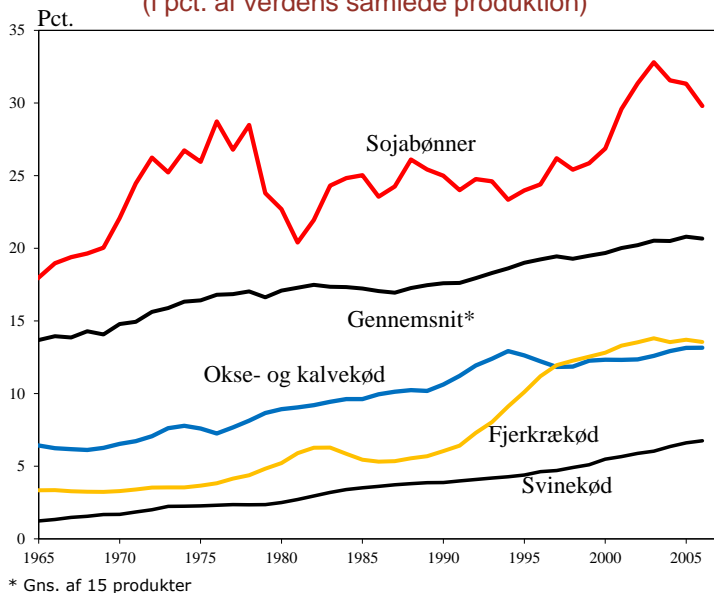

**En større del
af verdens landbrugsproduktion
handles over grænser**

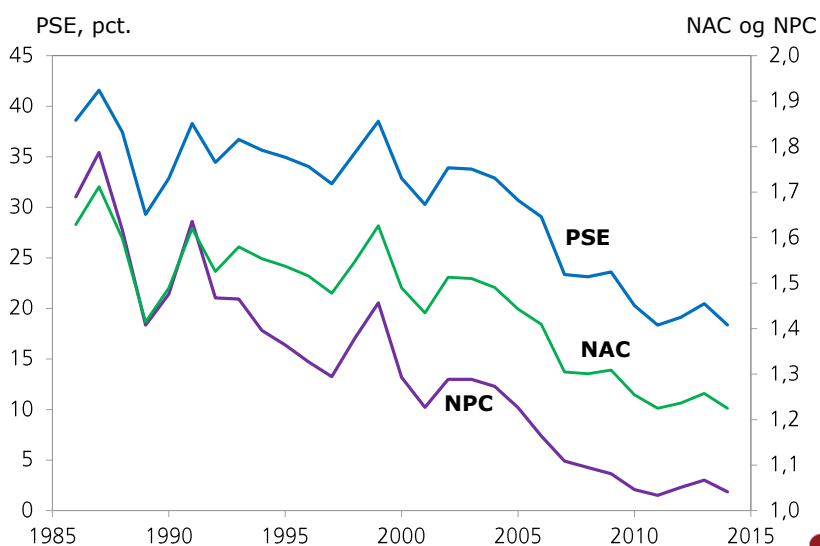

Global handel

(i pct. af verdens samlede produktion)

Landbrugsstøttens udvikling i EU-28, 1986-2014

Supermarkeds-kæderne vokser uden for landets grænser

Supermarkeds-kæderne vokser uden for landets grænser

Også ønsker om mere lokale fødevarer . .

Lokale fødevarer – en ny trend?

**Boom i salg af lokale fødevarer
giver flere blod på tanden**

DR Nordjylland, 20/9 2016

**Detailhandlen kæmper om
de lokale producenter**

FoodCulture 14/10 2014

**Lokale fødevarer er både sundt
for dig og godt for Danmark**

FoodCulture 14/10 2014

**I Coop vil vi give
dig lokale råvarer**

Coop 19/10 2016

**Coop uddeler en pris
for Årets Lokale Vare**

Coop 19/10 2016

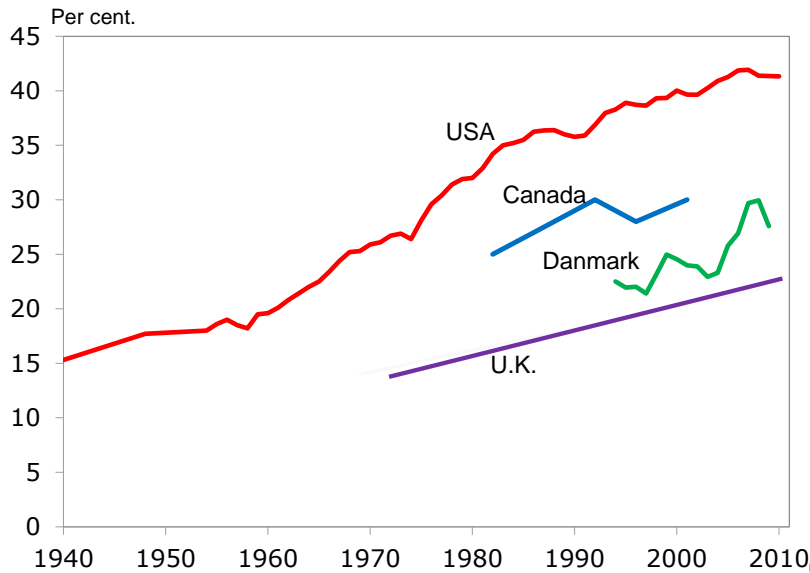
**Vadehavslam: Forskel mellem store
danske aktørers erklærede
forkærlighed for danske egnsprodukter
og den faktiske evne/vilje til at
formidle en merpris . . . fremfor at
måtte eksportere til Frankrig.**

Tidsskrift for Landøkonomi 2016/1

= trussel mod dansk landbrug . . .

Udespisning – i pct. af ialt

Food service

Konklusioner ??

Globale markeder, vilkår og udvikling driver landbruget fremad . . .

Konklusioner

- **Strukturudvikling:**
  - Entydig
  - Global
  - Fortsætter
- **Strukturudviklingen drives af**
  - Stordriftsfordele
  - Globale markedsforhold
- **Yderligere polarisering:**
  - Big business
  - Small is beautiful

